

Jugoslavenska akademija.

Jugoslavenska akademija znanosti in umetnosti je izdala ravnokar svoj „Letopis“, iz katerega posnemamo sledeče: Predsednik ji je Tade Smičiklas. Razredni predstojniki so: V zgodovinsko-jezikoslovnem razredu dr. Tomo Maretič, v modroslovnno-pravoslavnom dr. Franjo Marković, v matematično-prirodoslovnem Spiro Brusina. Prvi tajnik je dr. Fran Vrbanič, drugi tajnik in knjižničar dr. August Musić, arhivar Tade Smičiklas. Ravnatelj Strossmayerjeve galerije slik je dr. Josip Brunšmid. Odbori so: finančni, odbor za izdavanje zgodovinskih in zgodovinsko-pravoslavnih spomenikov, odbor za izdavanje starih hrvaških pisateljev, za nabiranje spomenikov tradicionalne literature in odbor za galerije slik. V „Letopisu“ čitamo med raznimi poročili tudi izvestje dr. Karola Horvata o njegovem delu v rimskih arhivih, zlasti v vatikanskem, kjer je iskal in prepisoval vire, doslej še nedostopne hrvaškim zgodovinarjem. Sledita nekrologa: Življenje in delovanje dubrovskega pesnika, pedagoga in diplomata Matija Bana (1818—1903) je napisala Kamila Lucerna, da je čitamo življenje arhimandrita Hilariona Ruvarca, srbskega zgodovinarja. — Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena je došel do XII. knjige. (Urednik: dr. D. Boranič). Dr. Dj. Polivka objavlja kot donesek h komparativnemu proučevanju narodnih pripovedek spis „Ali-Baba i četrdeset razbojnika“. To narodno pravljico zasleduje pri raznih ljudstvih in primerja, kako obliko je našla v raznih razmerah in prilikah. — Vatroslav Rožić popisuje narodno življenje in običaje v Prigorju, Juraj Lesar pa priobčuje „Narodne pripovijetke iz Podgajaca. — Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (knjiga 168. Razredi historičko-filološki i filozofičko-juridički. 67.) ima sledečo vsebino: Dr. T. Maretič razpravlja o „Metriki narodnih naših pjesama“. Široko zasnovana razprava govori o razmerju metrike do glasbe, primerja narodno metriko s staro klasično, podaje v uvodu pregled hrvaških narodnih stihov, pripeve, kitice itd., potem pa analizira vsestransko narodno pesniško mero. — Stjepan Ivšić obdeluje „Šoptinovačko narečje“, ki se govori v viroviški županiji. — Dr. Dane Gruber nadaljuje razpravo o „Dalmaciji za Ludovika I.“ (1358—1382).

Slikarsko šolo sta ustanovila v Ljubljani gosp. Rihard Jakopič in P. Sternen.

Dramaturg zagrebškega gledišča je postal g. Ivo Vojnovič, znan pisatelj iz Dubrovnika, ki je napisal mnogo novel in glediških iger, izmed katerih najbolj slovi „Trilogija dubrovačka“. Iz krvave zgodovine srbske je vzeta „Majka Jugovića“. Vojnovičevo dramo „Ekvinokcij“ so nedavno z velikim uspehom igrali tudi v Budimpešti.

Ivan Vazov, bolgarski pesnik, je napisal dramo v petih činih „Ivan Aleksander“.

Msgr. dr. František Borg. Krásl, posvečeni škof praški in prošt metropolitnega kapitola v Pragi, ki je umrl dne 27. julija t. l., je bil jako zaslužen češki pisatelj in znanstvenik. Kot zgodovinar se je najbolj bavil s katoliško reformacijo in je napisal iz te dobe leta 1885. obširno delo „Arnošt hrabě Harrach“. Potem je izdal knjigi „Sv. Prokop, jeho klášter a památka u lidu“ (1895) in „Sv. Vojtěch, druhý biskup pražský, jeho klášter i ucta u lidu“ (1898). Vsi Kráslovi spisi se odlikujejo po bogatem zgodovinskem materialu, ki ga je zbiral z veliko pridnostjo. Kot sourednik „Časopisa katolického du-

chovenstva“ je objavil v tem listu mnogo razprav. Bil je starosta „Dědictví sv. Prokopa“ in „Katoliškega tiskovnega društva“. Mnogo se je trudil za katoliško društveno življenje. Bil je predsednik „Krščanske akademije“ in „Jednote sv. Václava“.

Kje je bil stari Velehrad? Mnogo nejasnega je še iz časa sv. Cirila in Metoda tudi glede raznih krajev. Stari Velehrad so stavili doslej v Hradišče, Požun, Děvín a i Nitro. Viktor Pinkava pa v „Novem Životu“ dokazuje, da je stari Velehrad — Olomuc ter dokazuje z raznimi podatki. Odtod tudi razlaga, da je Olomuc od nekdanj nadškofovska stolica kot nadaljevanje Metodove stolice.

„Arabia Petraea“. Nedavno je izdal sloviti češki orientalist prof. dr. Alois Musil znamenito delo „Kusejr Amra“ (Grad Amra), zdaj pa je od istega učenjaka izšla prva knjiga „Moab“ s 190 slikami, kot začetek velikega dela „Arabia Pe-

NAGROBNIK LEONA XIII. V LATERANSKI CERKVI V RIMU

traea“, ki ga izdaje dunajska znanstvena akademija. Druga knjiga je „Edom“. Dr. Musil je profesor bogoslovja in je posvetil prvo knjigo svojega monumentalnega dela nadvojvodi Rainerju, drugo pa olomuškemu nadškofu dr. Bauerju.

Brezžični telefon. Kako napreduje uporaba elektrike v praktične namene, se lahko razvidi iz dejstva, da so že doseženi začetki brezžičnega telefona, ko je brezžični telegraf še vedno nepopolen. Poroča se namreč, da so v New-Yorku na prevoznih čolnih, ki vozijo preko North Riverja, za poskušnjo vpeljali brezžični telefon, ker so se poskusi na suhem dobro obnesli. Iz druge strani se poroča, da je bil profesor Slaby s tehnične šole v Charlottenburgu na Nemškem, tekom svojega predavanja v brezžični telefonični zvezi z brezžično telegrafično kompanijo v Berlinu, in da je dosegel popoln uspeh.